

A MICS nemzetközi Horizont 2020-2022 projekt részeként: Rákos-patak civil tudomány projekt

BESZÁMOLÓ

Magyar
Biodiverzitás-kutató
Társaság

Bevezető

A MICS Rákos-patak civil tudomány projektben (a továbbiakban projekt) való részvételre a Zöld XVII Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Városfejlesztési Egyesület (a továbbiakban ZÖLD XVII Egyesület) civil szervezet részéről történő felkérés a Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság (a továbbiakban MBKT/Társaság) felé egy olyan időszakban jött, melyben a Társaság és szakértői már több éves tapasztalattal rendelkeztek a tudomány nyitására helyi közösségek és érdeklődők felé. Konkrétan ismeretterjesztések, oktatások, és - ami a projekt számára nagy jelentőséggel bír – a laikusok kutatói munkába (gyűjtésekbe, felmérésekbe stb.) történő bevonásáról. A Társaság kutatói és szakértői erre alapozva a Citizen Science projekt keretén belül a „science”, tehát a tudomány-résznek, megjelenésének terveztek nagyobb hangsúlyt adni, mely törekvés a projekt keretében meg is valósult.

Ezen felül a Társaság által javasolt és a laikus közönség által választható programelemek mind a kutató-laikus kommunikációt és kapcsolatot erősítették. A projekt a laikus polgári közönség (citizen) bevonására (outreach, participation) irányuló részeit a MBKT partnereként a BARKE Iris Kft. gyarapította és vezette le szakmailag. Minden programponthoz a ZÖLD XVII Egyesület szervezetével működtünk együtt, melynek helyi ismertsége és ismeretei elengedhetetlenek egy olyan összetett projekt számára, mint a MICS Rákos-patak civil tudomány projekt.

A MBKT beszámolója a fentiek tükrében értelmezendő.

A projekt áttekintése és kommunikáció

A MICS Rákos-patak civil tudomány projekt egyes elemei, rendezvényei és időbeli lebonyolítása (időbeli ütemezése) a projekt lebonyolítási (management) beszámolójából vehetők ki. Ebben a rendezvények látogatottsága is világosan látható. Az egyes programpontoknál felvett pontos regisztráció és alkalmi statisztikák a résztvevőkről azt is mutatják, hogy a projekt iránt kik érdeklődtek és érdeklődnek. Ugyanott található az egyes programok folyamata, szöveges és képi dokumentációja és eredményei, valamint a visszajelzések is. Figyelembe ajánljuk a MBKT külön jelentéseit, beszámolóit is az egyes programelemekhez.

Az információ átadása a projekt egyes elemeiről és eredményeiről az érdekeltek (stake holderek) és a helyi és más érdeklődők felé folyamatos volt, úgymint a kapcsolattartás is, e-mailek, a ZÖLD XVII Egyesület hírlevele és a részt vevő szervezetek közösségi médiaoldalain keresztül.

A projekt háttere

Citizen Science projekteket világszerte főképpen a helyi laikus közönség és közösségek bevonása érdekében szerveznek. A jó és legjobb példák a világhálón is elérhetők. A MICS (Measuring Impact of Citizen Science) program - mely többek közt az Európai Unió Horizon 2020 research and innovation programme által támogatott -, abban érdekelt, hogy láttassa, feltárja és a legjobb esetben mérhesse a Citizen Science projektek hatásait minden érintettre nézve. A Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság szemszögéből maga a kitűzött hosszú távú konkrét cél, a Rákos-patak ökológiai revitalizációja és az ehhez kötődő helyi adottságok is meghatározták a MICS megközelítésen túli módszerek alkalmazását. Ebben a MICS programmal a messzemenőig kerestük a szinergiákat és úgy véljük, hogy ezek a programok a javára váltak.

A nemzetközi MICS program által kiválasztott vizes élőhelyekkel, vízfolyásokkal foglalkozó, európai helyszíneken lebonyolított párhuzamos projektek mindegyike más és más társadalmi keretek közt, más és más összefüggésekben, megközelítéssel és beágyazottsággal rendelkezik. Abban viszont megegyeznek, hogy a természethez közeli megoldásokat (Nature Based Solutions) keresnek. A MICS program keretében kiválasztott négy helyszín, Marzenego River, Olaszország, Carasuhat vizes élőhely, Románia, Alfretón patak, Egyesült Királyságok, valamint a magyarországi Rákos-patak VXII. kerületi része abban is megegyeznek, hogy a természetközeli édesvizek Európa szintjén is aktuális tematikájával foglalkoznak. Céljuk, hogy a környezet, a tudomány, a társadalom, a gazdaság és a kormányzás/önkormányzás terén vizsgálják a Citizen Science (előnyös) hatásait.

A MICS program annyiban ér össze a Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság és partnerei projektjeivel és annak céljaival, hogy azok is a természetközeli, illetve a természetességre épülő megoldásokat, valamint a fenntarthatóság elemeit szem előtt tartva tulajdonítanak jelentőséget a helyi érdekeltek és érdeklődők szakszerű bevonására. A részvételi megoldások kidolgozásában a kommunikáció, mediáció és facilitáció kapnak hangsúlyt. A geoapp módszertan, mely lokális fenntartható projektekkel foglalkozik, melyekbe minden szinten bevonjuk a szakértőket és az érdekelteket/érdeklőket az egyik olyan elem, mellyel a MBKT már évek óta dolgozik és melynek tapasztalatait a MICS Rákos-patak tudomány projektben is hasznosítani tudta. Kimondottan a gyakran alkalmazott, a kutatást bemutató, abba a közönséget bevonó módszerek kaptak a projektben helyet, ezzel is a MICS program „hands on” – programmegközelítését erősítve.

Ebben a kontextusban a projekt keretén belül is fontosnak tartottuk a tudás helyes kezelését (knowledge management), növelését. Az a tény, hogy a MICS Rákos-patak tudomány projekt helyszíne egy urbánus környezet, kimondott figyelmet kapott a programok tervezésénél, lebonyolításánál. Az, úgymint Európai szinten fontosságot nyert zöld infrastruktúra és a klíma-változásra felkészülendő lépések szorgalmazása a város- és kerületfejlesztési, kiemelten azok zöldterületekre vonatkozó koncepcióinak bevonását is szükségessé tették a projektbe. Kijelenthető, hogy ezek a körültekintő, integratív projektlépések a projekt javára váltak.

Egyúttal szorgalmaztuk a bevált jó gyakorlatok széles körű ismertetését is a helyi érdekeltekkel és érdeklődőkkel.

A projekt céljai

A MICS Rákos-patak tudomány projekt céljai a MBKT szemszögéből több részből álltak.

1. Maga a Rákos-patak ökológiai revitalizációjára irányuló törekvések több évtizedes múltira tekintenek vissza. A projekt keretében, kimondottan az éghajlat változásra és az édesvizek és a zöld előhelyek felértékelődésére való tekintettel, egy átfogó Nature Based Solution megismerését és jobb társadalmi elfogadását (hangsúlyosan a stake holderek által) szerettük volna erősíteni. Ehhez egy szakértői véleményt és tervet készítettünk el a Rákos-patak XVII. kerületi részéről és mutattunk be a projekt keretén belül. Ezen felül szorgalmaztuk egy, interdiszciplináris összetételű szakértőkből álló magcsoport létrehozását, mely a projektet kísérte és segítette. Az a cél, hogy a patak ökológiai revitalizációjának lehetőségeit szakértők által feltárjuk és a helyi közösségekkel ismertessük egy hosszú távú folyamat. Ennek mikéntjeit, lehetőségeit mutattuk be a MICS Rákos-patak civil tudomány projekt keretén belül. A projekt időközben közönségi elfogadással az **Éljen a Rákos patak!** mottót kapta, ezért a Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság javaslatára elkészítettett, a Rákos-patak ökológiai revitalizációjára irányuló vitaindító szakmai anyagot is ezen a néven tettük közzé a ZÖLD XVII Egyesület projekthonlapján. Az anyag rövid bemutatása helyet kapott a projektet lezáró konferencián is.
2. A Rákos-patak a projektben tárgyalt része nemcsak földrajzi, hanem társadalmi kontextusban is áll más kerületekkel és a Fővárossal. Bár a fent említett vitaanyag a XVII. kerület szakaszokra tagolt patak menti területek természetközelségét tárgyalja és javaslatokat is tesz lehetséges jövőbeli, természetközeli kialakításokra, megvalósításához szükséges a patak teljes áttekintése, teljes revitalizációjának feltárása. A MBKT a Citizen Science projekt tudományos karakterét erősítve azt mutatta be a projekten belül, hogy a természetközeli megoldásokhoz (Nature Based Solutions) szükséges biotikai adatok gyűjtésébe miként vonhatók be laikusok szakszerűen.
3. A második pontra szervesen csatlakozva a MBKT azt is elengedhetetlennek tartotta és tartja, hogy a természetközeli megoldásokhoz szükséges társadalmi elfogadtatást a, már az adatgyűjtésekbe, helyzetfelmérésekbe bevont laikus közönséggel közösen érjük el. Az ő multiplikátor szerepükre és társadalmi felelősségvállalásukra épülő szerves (fenntartható) fejlődési módszerek bírnak ebben jelentőséggel. A MBKT ezeket a fent említett geoapp-módszertárral szorgalmazta és mutatta be lehetőségeit. Mindebben - mint már fent említettük - szem előtt tartva, hogy egy, nem csak ökológiai szempontból, hanem társadalmilag is hosszabb távú folyamatról van szó.

4. A lakosság környezeti ismereteinek bővítése, a környezet-természet iránti érdeklődés felkeltése, valamint a kötődés a Rákos-patakhhoz, mint helyi értékhez, mind a MICS program és így a MBKT által is megfogalmazott célok.
5. Egyúttal a holisztikus projektmegközelítés, az interdiszciplinaritás szorgalmazása és a fenntartható fejlődésre vonatkozó keretfeltételek betartása volt célunk a projekt megtervezésénél és lebonyolításánál.

Módszerek

A projektben alkalmazott módszerek főképpen a felmérések minőségét és a résztvevők kompetenciáinak gyarapítását szorgalmazták.

Alább egy választékot teszünk közzé a felhasznált módszerekből, ismereteket és kompetenciákat szolgáló megközelítésekben:

Terepi bejárások, műhelymunkák, felmérések, a Google map és GPS koordináták helyes használata, természetességmérés, élőhelytípusok megismerése, biotikai adatok sokrétű gyűjtése, vízminőség mérés, közösségi tervezés, jövőbeli scenáriók értékelése, online aktivitások, értékelések, meglévő tervek megismerése (pl. a Fővárostól), jó és legjobb hazai és nemzetközi példák megismerése, aktuális európai projektek céljainak átadása, szakértői fórummunkák után-követése, monitorozás fogalmainak megismerése, fenntarthatósági ismérvek tudatosítása, megelőzés képletének ismertetése, holisztikus megközelítés átadása, közös gondolkodás és tervezés módszerei és kommunikációs készségek továbbadása.

Megjegyzés: A Covid19 pandémia következményében a projekt egyes részei online kerültek lebonyolításra.

Fontosnak tartottuk az egyes projektelemek utáni visszajelzések begyűjtését, kiértékelését is. Utóbbiak beépültek a következő projektlépések tervezésébe.

Több közösségi műhelymunka alkalom (hangsúlyosan a projekt első fázisában) az alkalmazott módszerek és résztematikák közös kiválasztására irányult, így a részvételi tervezést és a projekt és céljai elfogadtatását erősítette.

A projekt kihívásai

Ahhoz, hogy egy projekt tartalom hosszú távon eredményesen gyökereztesse magát, a projektet megelőző felmérő, egyeztető időszak (needs assessment) nemzetközi tapasztalatok szerint minimum 4-5 éves kell(ene), hogy legyen. A MICS Rákospatak tudomány projekt ezen fázisára sajnos csak ennél sokkal kevesebb idő, kb. 6 hónap állt rendelkezésre. Ez az időszak utóbb a Covid19 pandémia folyamán részben bővíthetővé vált, viszont már sajnos nem abban a minőségben és azzal a lehetőségekkel, mintha ez az időtartam a projekt megkezdése előtt állt volna rendelkezésre.

A projekt implementációs fázisa is részben másképpen alakult a Covid19 pandémia és a hozzá köthető országos rendelkezések folyamán. De ez - nagyban a projektpartnerek rugalmasságának és alkalmazkodásának köszönhetően -, egy bizonyos fokig a projekt javára volt váltható.

Így például az esztétikai tájértékelés projektrész több résztvevőt tudott bevonni online (feltehetően annak köszönhetően is, hogy anonim történet), mintha élő műhelymunka keretében valósítottuk volna meg.

A projektkommunikáció kiemelten a Covid19 alatt vált jelentőssé, ezt figyelembe venni nagyobb erőforrásokat kívánt, mint ami az eredeti projektszenárióban betervezésre került.

A terepi műhelymunkák, gyakorlatok a Covid19 alatt is megvalósultak, és a szabadtéri helyszínek segítettek a közönség bevonásában, egyúttal a Covid19 rendelkezések által diktált távolságtartásban. Ami inkább megnehezítette a programokat, az a Covid19 rendelkezések ad hoc jellege, kiszámíthatatlansága volt, ami a tervezhetőséget és így a megvalósítást is részben csorbította. Az ezzel kapcsolatos kompenzációs tevékenységek is többfelhajtást eredményeztek.

Nem elhanyagolandó, hogy a projekt Nature Based Solutions megközelítése miatt a projekt ütemezésének is figyelembe kellett vennie a terepi idények kereteit, a növény- és állatvilág állapotát, a helyi időjárást és nem utolsósorban az éghajlat-változás helyben érezhető megnyilvánulásait. Ez a MBKT szakértői részéről is rugalmasságot igényelt és például a természetességmérés program keretében háttérinformációk átadását is szükségessé tette.

A kimondottan bázisdemokratikus döntéshozatalokat továbbra is csak abban az esetben tartjuk helyénvalónak, ha szakmai alapokra épülnek. Ezt a projekt alatt is kihangsúlyoztuk.

Jó és legjobb példák

A MBKT a MICS Rákospatak civil tudomány projekt keretén belül és tartama alatt szorgalmazta és támogatta tagjai és partnerei továbbképzéseit, főképp a nemzetközi Nature Based Solutions témaköreiben. Fontos tapasztalatszerzés volt az osztrák Lech Tal meglátogatása, ahol helyi szakértőkkel került sor szakmai eszmecserére. A Lech folyó völgyében található Natur Park egy ökológiailag, társadalmilag, kulturálisan és gazdaságilag is sikeres megközelítést mutat egy természetközeli vízfolyás és környezete megóvására. Az ott folytatott mélyinterjúkból szerzett ismeretek megerősítették a MICS Rákospatak civil tudomány projektben szorgalmazott módszereket és tartalmakat.

Figyelemmel kísértük és kísérjük a CEE Web – The Hungarian Strategic Green Infrastructure Plan és az aktuális LIFE projektek lépéseit is, fontosnak tartjuk a Smart Village projektek hálózatépítési tapasztalatait, valamint építettünk a korábban Magyarországon kívül lebonyolított tájlesztetési projektek (ebben egyúttal a story telling és oral history részek) eredményeire is. A globális törekvések arra, hogy fenntarthatósági projektek és a tanulás a fenntarthatóságért hatékonyabbak legyenek nagyon sokrétűek. A projektek közti tapasztalatcserében való részvétel a MBKT és partnerei számára is fontos és számos konferencia, előadás, műhelymunka és szakmai párbeszédben való részvételen keresztül valósul meg.

Eredmények és lessons learned

A MICS Rákospatak tudomány projekt eredményei a fenti projektáttekintőben említésre került dokumentumokban láthatók. A MBKT és partnerei számára fontosak a számszerűen és kijelentésekben rögzült eredmények, ezen felül viszont azok is, melyek maga a projekt keretében gyűjtött szakmai tapasztalatokban fellelhetők.

A projekt lebonyolítása után is jelentősnek tartjuk a következő elemeket:

- A projekt egyes elemeinek kidolgozása előtti needs assessment folyamatokat
- A projekt kommunikációjának szorgalmazását
- Kapcsolatok erősítését, a helyiek felé történő outreach lépéseket
- Szinergiák kialakítását partnerekkel
- Stake holderek hatékony bevonását
- A Rákos-patak ökológiai revitalizációjáról szóló szakmai párbeszédet
- A nagyvárosi jelleg és kontextus kihangsúlyozását, ebbe beleértve az éghajlat-változás által felértékelődő zöld felületeket és természetközeli vizes élőhelyeket
- A megelőzés fogalmának szélesebb körben történő kommunikációját, érvényesítését
- A folyamatos monitorozást
- A projekt egyes elemeinek, eszközeinek hatékonyabb digitalizációját
- A célok összetettségének helyes kommunikációját, az interdiszciplináris megközelítést
- Természetességmérés folytatását: A témához kapcsolódik a MBKT által javasolt és lebonyolított Természetességmérés programsorozat, mellyel a terület egyes élőhelyeinek természetességét hoztuk közelebb a helyi érdeklődőkhöz. (A Természetesség-méréshez lásd külön beszámolómat.) Ennek a programnak folytatását és kiterjesztését szorgalmazzuk.
- Integrált kezelési terv szorgalmazását: Annak tudatosítása, hogy a Rákos-patak esetében is egy helyi (saját közösségi) értékről van szó, melyhez a természetközeli megoldás mellett egy *integrált kezelési terv* kellene, hogy tartozzon, segíthet a helyi használati konfliktusok elkerülésében. A prevenció a zöld-kék infrastruktúrák fejlesztésében mindig egy hangsúlyos elv kell, hogy legyen.
- Kisebb lépések fontosságát: A lépések nem baj, ha kisebb léptékűek, így ugyanis megérthetőbbek és támogathatóbbak, mint a nagyobb méretű fentről jövő megközelítések. Fontos, hogy tudatosítsuk, hogy a mindennapjainkra és életminőségünkre kiható cselekvésekről van szó, a Rákos-patak esetében is.
- A helyiek gondolatvilágának erősítését, gazdagítását: Léteznek-e alternatívák? Mennyire elfogadók a helyi közösségek, érdekcsoportok? A Rákos-patak környezetében ma már jelentős az antropogén nyomás, az emberi, lakossági igényeket, elgondolásokat nem lehet figyelmen kívül hagyni.

- Amennyiben eredeti állapotokat vesszünk figyelembe, fontos felmérni, hogy a helyiek milyen ökológiai tudással, ismeretekkel rendelkeznek, hogy ez a tudás valós helyi tapasztalatokon nyugszik-e.

Az utolsó ponthoz csatlakoztatva említjük példaként (és fejtjük ki részletesebben) a Tájéztétikai programot, ahol egy, szakértőink által kiválasztott terület eredeti állapotát vettük alapul. (Lásd ehhez a Tájéztétikai program beszámolóját is.) Erre az eredeti állapotra építve nyújtottunk grafikailag megjelenített tájképi alternatívákat, melyek egy ökológiai rehabilitáció mentén valósulhatnak meg.

A képen az alul látható térképen feltüntetett terület eredeti állapota látható: egy kiszáradó félben lévő nádas, melyben az inváziósan terjedő aranyvessző (Solidago) és a szeder jelentős felületet borít be. A terület kiválasztásában jelentős szerepet játszott az a tény, hogy itt az elmúlt 10-20 év alatt a vegetáció szignifikáns mértékben átalakult. A korábbi rendszeres vízborítás megszűnt, elindult a növényzet gyomo-sodása, így ez a terület természetvédelmi szempontból mindenképpen rehabilitációra szorulna.

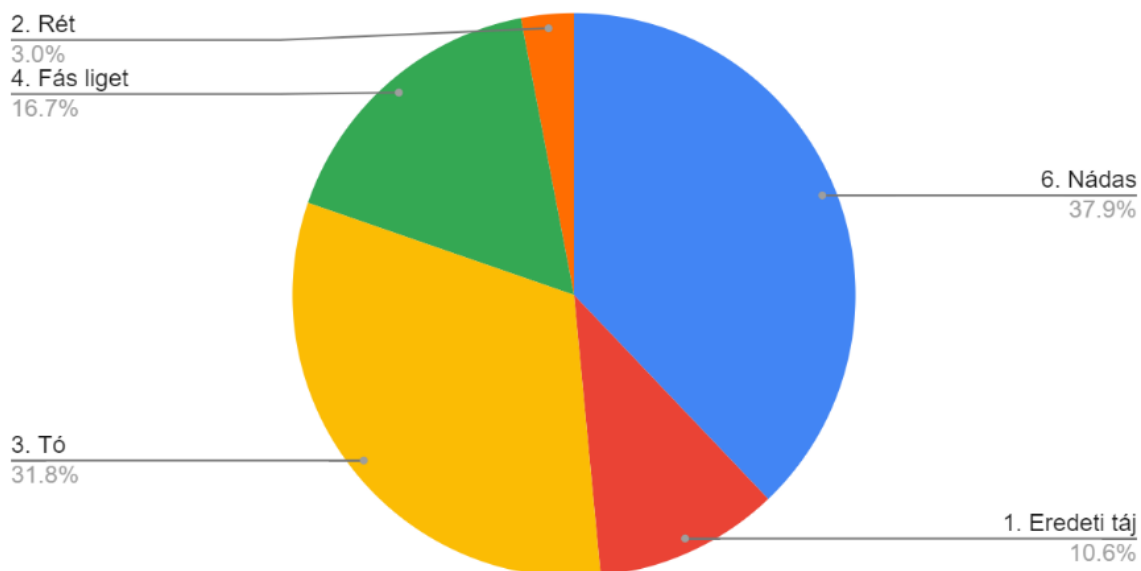

A terület azért is bír példaértékű jelentőséggel, mert ennek a természetes mélyedésnek az alján a Rákos-patak egy korábbi mellékága fut keresztül, (ez ma már alig szállít vizet), így a vízutánpótlás, mint rehabilitáció célszerű követelmény lenne.

Mivel a patak völgy környezetében ma már jelentős az antropogén nyomás, a Tájesztétika programban az emberi, lakossági igényeket sem hagytuk figyelmen kívül. Ezért olyan jövőbeli tájképi opciókat vetettünk föl, amelyek a legkisebb és a legerősebb emberi beavatkozás közötti tartomány következményeit tükrözik. Fontos, hogy a Tájesztétika Jövőképekben program előtt megtartott szélesebb körű szakmai konzultáció a projektbe bevont szakértőinkkel úgyszintén alátámasztotta, hogy ezen a területen egy rehabilitáció akár a gyakorlatban is kivitelezhető lenne.

A MICS Rákos-patak civil tudomány projekt keretében arra, a fenti tájra vonatkozó kérdésre, hogy „Ön szerint melyik tájban élhet a legtöbb állat- és növényfaj?” a következő válaszokat kaptuk. (Lásd grafika alább.)

Count of 6. Ön szerint melyik tájban élhet a legtöbb állat- és növényfaj?

A válaszok mentén megállapíthatjuk, hogy a résztvevők többsége tisztában van az ökológiai sokféleség fogalmával és azzal, hogy ez a fogalom egy tájképhez is kapcsolható. Mindez alátámasztja a MBKT megközelítését, hogy a Biológiai Sokféleség figyelembevételével kiemelten fontos a Természetközeli Megoldások (Nature Based Solutions) megcélzásánál, mivel jelenléte nem csak szakmai ismeretek mentén, de esztétikai megjelenésben is rögzíthető.

Támogatjuk és szorgalmazzuk, hogy a Tájesztétika gyakorlat és módszer minél több érdeklődőhöz juthasson el. Ehhez véleményünk szerint más ismeretterjesztő aktivitások és előadások tartozhatnak, melyek pl. a nem őshonos növényekre, a természet és egészség kapcsolatára (pl. allergiák a parlagfűvel kapcsolatosan) és a helyes terület-kezelésre is kitérnek. A Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság szempontjából természetesen annak a

tudásnak továbbadása kap kiemelkedő helyet, hogy az egyes területek, élőhelyek természetességét csökkentő vagy fejlesztő beavatkozások milyen nagyobb összefüggésben állnak a biológiai sokféleséggel.

Merre tovább Rákos-patak? A Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság észrevételei

A Citizen Science projektek világszerte egy kísérletet jelentenek arra a törekvésre, hogy laikusok is megérthessék az őket körülvevő összetett ökológiai, társadalmi és gazdasági folyamatokat, mégpedig aktív részvétellel, segítve a helyi problémák megoldásait is. Ezzel ezek a projektek egyúttal a hetvenes évek Tbiliszi Nyilatkozatának útmutatását a környezeti nevelésről is követik, mely szerint „A környezeti nevelés egy folyamat, amelyben olyan világnemzedék nevelkedik, amely ismeri legtágabb környezetét is, törődik azzal, valamint annak problémáival. Tudással, készségekkel, attitűdökkel, motivációval és elkötelezettséggel rendelkezik, hogy egyénileg és közösségben dolgozzon a jelenlegi problémák megoldásain és az újabbak megelőzésén.” Bár a Citizen Science projektek nem első sorban fiatalokra irányulnak, és már nem „neveléssel”, hanem inkább szemléletformálással foglalkoznak, a célok ugyanazok maradtak: a valós információ átadása, a közösségi részvétel erősítése, a megelőzés tudatosítása és az elkötelezettség növelése.

Ma a Rákos-patakhoz nem csak ellátogathatunk, hanem számos (főképpen online fellelhető) írásos forrásból gyűjthetünk a patakról és környezetéről információt, adatokat és terveket, ezekről szóló véleményeket ismerhetünk meg. Valamint - pl. a Google Earth segítségével - bármikor madártávlatból is megtekinthetjük a patakot, természetközeli és beépített környezetével együtt. Ezek a technikai lehetőségek és a digitalizáció fejlődése a szakmai monitorozásokat is segítik, egyúttal laikusok számára is lehetővé teszik egyes folyamatok után követését.

Ebben az összefüggésben is azzal a kihívással szembesülnek a laikus helyi érintettek és érdeklődők, hogy kutatásokkal és felmérésekkel kapcsolatos információkat helyesen értsenek és értékeljenek, egy szóval a helyükön kezeljenek.

A Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság a fenti összefüggésekben is a tudomány és a kutatás fogalmait és tartalmait szeretné erősíteni és szorgalmazza ezek felhívításának elkerülését. A MBKT alapvetően valós információkra, adatokra épülő tanulási folyamatok erősítésében érdekelt, ezeket szeretné minden szinten elősegíteni, Citizen Science projektek keretén belül is. Az egyes programok visszajelzései azt mutatják, hogy a Rákos-patak közösségei is érdeklődnek a megközelítés iránt és szívesen folytatnák a megkezdett tanulási folyamatokat. Ezért is tartjuk fontosnak, hogy a bevett tanulási irány további lépésekhez

vezessen, bemutatók, ismertető, gyakorlatok, valamint adott esetben szervezettebb formában is, pl. szakértők által vezetett tematikus közösségi tanulókörökben, melyek a Rákos-patak ökológiai revitalizációjának témáját felkarolják. Ebben az összefüggésben is fontosnak tartjuk a célok rövid-, közép- és hosszú távú meghatározását és kommunikációját, valamint ezek után-követését és a lépések eredményeinek közzétételét.

A Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság Rákos-patak civil tudományprojekt belső kiértékelését követően a következő szakmai javaslatokkal él:

- Javasoljuk, hogy a MICS Rákos-patak civil tudomány projekt keretében szakértők és laikusok által is gyűjtött adatok gyarapítsák a helyi Természeti Értéktárat.
- A Természeti Értéktár kialakításába és más adatgyűjtő tevékenységbe is vonják be szakszerűen a helyi érdekelteket.
- Szorgalmazzunk a Rákos-patakkal kapcsolatosan is egy átfogó koncepcionális megközelítést, egy jövőkép kialakítását az Éljen a Rákos-patak hívószó alatt. Ebbe szervesen beleillik egy helyi Klíma-stratégia is, illetve ez illeszkedjen egy kerületi és Fővárosi Klíma-stratégiába. A megközelítés vegye figyelembe pl. a beporzók és más komplex témakörben kialakult javaslatokat, jó példákat.
- Javasoljuk, hogy a Nyilas-tábla ökológiai értékének megőrzése szerves részét képezze egy helyi jövőképnek.
- Kommunikációs célokból és a tudatosítás erősítéséért hasznosnak véljük, ha a projekt keretében fellelt fajok egyike vizuálisan is megjeleníthetné a terület ökológiai értékét, ha e faj megjelenne programokban, elnevezésekben (Pl. Fekete Harkály-napok vagy Sisakos Sáska fesztivál stb.)
- A projekt hasznára válna, ha a stake holderek még tisztábban láthatnák szerepüket. Ez a folyamat a projekt alatt a Covid19 rendelkezések miatt soványabb lett, mint amit szükségesnek látunk. Ezért javasoljuk a párbeszéd további erősítését stake holderek, szakértők és laikusok között.
- Javasoljuk, hogy a helyi ökológiai ismeretek váljanak a helyi iskolák tananyagának részeivé. Jó példaként ajánljuk a MBKT Pesterzsébeti Kiserdő szakmai tanfűzet-kiadványát.
- Javasoljuk, hogy a helyiek és projektek kezdeményezői erősítsék nemzetközi partnerkapcsolataikat az ökológiai revitalizáció témaköreiben.

Konklúzió:

A Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság a MICS Rákos-patak civil tudomány projekttel kapcsolatosan a beszámoló elején említett céljai mindegyikében történt előrelépés. Az élő találkozók, műhelymunkák mellett a felmérések és az online programok is mind alkalmasak arra, hogy Citizen Science vagy más konstrukciós projekteken is helyet kapjanak. Az interdiszciplinaritás, az esztétikai, kulturális és társadalmi megközelítés és módszertár tapasztalatunk szerint gyümölcsöző lehet a jobban strukturált és módszertanilag átgondolt

kommunikációban is. A programokban is határozott visszajelzéseket kaptunk a helyi közönség érdeklődéséről és fogékonyságáról.

Továbbra is javasoljuk, hogy a MICS projekt keretében elkészített szakmai vita és javaslat a Rákos-patak természetközeli rehabilitációjáról, jövőjéről több csatornán és a fent említett bevált módszerekkel jusson el a helyi közösségekhez és váljon bázisdemokratikus közösségi tervezési folyamatok szerves részévé.

Köszönetnyilvánítás

Ez úton is köszönjük szakértőinknek és tagtársainknak, a MICS Rákos-patak tudomány projekt szakértői magcsoportjának, a ZÖLD XVII Egyesületnek és a projektben részt vevő stake holdereknek az együtt gondolkodást és cselekvést, valamint minden kedves helyi és más projektrésztvevőnek és programlátogatónak a motivált részvételt, a tovább vezető gondolatokat és konkrét munkájukat.

Sallee-Kereszturi Barbara, Dr. Kovács Tibor
Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság

2022. tavaszán
Minden jog fenntartva.

Magyar
Biodiverzitás-kutató
Társaság